

Skulle annan ändring däraf förorsakas vare sig i bevillningsförordningen eller i inkomstskatteförordningen, hemställer jag, att bevillningsutskottet, dit motionen torde hänvisas, ville därom väcka förslag.

Stockholm i januari 1904.

P. Sörensson.

N:o 2.

Af herr **Ridderbjelke**, *angående skrivelse till Konungen i fråga om utsträckt tjänstgöringstid för vissa värnpliktige.*

Bristen på reservbefäl är ett väsentligt hinder för tillgodogörandet af den ökade försvarskraft, 1901 års härordning skapat. Vare sig man utgår ifrån att den genom nya härordningen bestämda utbildningstiden är tillräcklig eller icke för den menige soldaten, råder ingen meningsskiljaktighet därom, att den är otillräcklig för utbildandet af *reservbefäl*, och detta äfven i de fall, där denna utbildning underlättas genom de värnpliktiges medfödda befälsanlag eller förvärfvade allmänbildning.

Sådana värnpliktige, som genom anlag eller kunskaper äro särskildt ägnade till reservbefäl, skulle emellertid säkerligen kunna utbildas därtill genom en relativt obetydlig utsträckning af öfningstiden. En sådan utsträckning synes ock utan fara för godtycke eller orättvisa kunna genomföras beträffande den kategori af till reservbefäl lämpliga värnpliktige, hvilken utgöres af ynglingar, som undervisats eller examinerats vid statens eller af staten direkt eller indirekt understödda högre läroanstalter. För dessa ynglingar öppnas genom statens understöd eller medverkan lefnadsbanor, som äro stängda för det stora, endast folkskolebildade flertalet och som medföra mångahanda, allmänt

kända förmåner. Det synes då som om staten med fog kunde af dessa ynglingar kräva ökade förpliktelser i och genom deras värnpliktsförhållande. Så sker ju i viss mån redan nu, i det, som bekant, värnpliktige med viss högskolebildning enligt värnpliktslagens § 34 mom. 2 tillhöra beväringens första uppbåd under hela tjänstetiden i beväringen. Detta stadgande innebär emellertid i realiteten en föga afsevärd uppoffring och berör endast en mindre del af den kategori bland de värnpliktige, hvarom här är fråga.

En afsevärd ökning af reservbefålet skulle vinnas genom att de ynglingar, som erhållit afgangsbetyg från sjätte eller högre klass af allmänt läroverk eller förvärfvat ungefär motsvarande kunskaper vid annan statens eller af staten understödd undervisningsanstalt eller privat läroanstalt, hvars genomgående medför kompetens till statstjänst, genom värnpliktslagen förpliktades till viss, utsträckt utbildningstid.

Ifrågavarande ynglingars sammanlagda utbildningstid torde lämpligen böra sättas, under öfvergångsåren till omkring 9¹/₂ månader och efter genomförd härordning till ett år.

Nio och en half månaders utbildningstid skulle ungefärligen sammanfalla med den tid, som enligt nuvarande bestämmelser åtgår för att bibringa reservofficersvolontärer deras *underofficersutbildning*. Dessa inträda nämligen omkring den 1 juni i rekrytskolan, som pågår till 1 oktober. Följande år, ungefär 15 maj—31 augusti, följer underofficerskurs jämte en månads repetitionsöfning. Så långt torde lämpligen de här ifrågavarande värnpliktiges utbildning likna reservofficersvolontärernas, hvarpå under det tredje året skulle följa en andra och sista repetitionsöfning. Denna utbildning torde vara tillräcklig att *nödtorftigt* utbilda de bättre begåfvade till reservunderofficerare, de öfriga till reservunderbefäl af manskapsklassen. För ynglingar, som efter genomgångna sex klasser i läroverk slå in på praktiska yrken, affärsvägen o. s. v., torde rekryt- och underofficersskolorna böra ordnas i följd under första utbildningsåret, för att de ej under två hela somrar skola blifva ryckta från sin verksamhet.

Efter genomförd härordning torde icke kortare tid än ett år böra sättas för här ifrågavarande värnpliktiges utbildning. De till kavalleriet, fältartilleriet, samt fältingeniör- och fälttelegraftrupperna uttagna värnpliktige få ju då ettårig utbildning, och det finnes då ingen anledning att sätta de skolbildades värnpliktsöfning kortare. Äfven här torde utbildningen utan svårighet kunna anordnas så, att den för de *studerande* hufvudsakligen förlägges till sommaren, för dem som valt *praktiska yrken* åter koncentreras under en del af ett år jämte behörigt antal

repetitionsöfningar. Efter genomförd härordning böra dessa värnpliktige i största möjliga utsträckning få vapenöfvas före fyllda 21 år i syfte att underlätta deras studier och förvärf.

Penningtillskott enligt värnpliktslagens § 35 mom. 2 torde rättvisligen böra tillkomma här omförmälda värnpliktige.

Ökad utbildningstid för vissa skolbildade enligt ofvan komme helt naturligt att medföra vissa skyldigheter för vederbörande skolors rektorer, pastorsämbetena m. fl. att anmäla och anteckna i församlingsböckerna, hvilka ynglingar blefve skyldiga till utsträckt tjänstgöring. De svårigheter, som härutinnan kunna uppstå, torde dock vara af underordnad beskaffenhet.

Reservbefälsutbildningen, ordnad som här skisserats, torde, efter genomförd härordning, för de mera begåfvade vara tillräcklig att göra dem kompetenta att föra lägre officersbefäl. För att vinna inträde i officersskårerna som reservofficerare synes dock äfven för dessa värnpliktige böra föreskrifvas särskild reservofficerskurs, hvilken i så fall afräknas från utbildningstiden, äfvensom samma antal repetitionsöfningar, som för reservofficerare är eller kan blifva bestämdt. Officerstiteln synes nämligen icke böra under några omständigheter förvärfvas utan att möjlighet förefinnes för vederbörande att verkställa utgallring af sådana ynglingar, hvilkas uppförande eller karaktärer göra dem olämpliga för officersbeställning.

För att i möjligaste mån draga fördel af den tillgång på reservbefäl, som genom ofvan beskrifna åtgärder skulle åstadkommas, torde stadgandet i § 34 mom. 2 värnpliktslagen om kvarstående i beväringens första uppbåd böra tillämpas på hela den kategori af ynglingar, som här ifrågasatts erhålla reservbefälsutbildning. De bäst kvalificerade torde nämligen, oafsedt sin lefnadsålder, böra finna användning uti *linjetrupperna*, hvarigenom den lägre befälskadern vid reservtrupperna i stället skulle kunna erhålla en välbehöflig förstärkning af *stamanställdt* befäl till fördel för dessa truppers stadga och användbarhet.

I sammanhang härmed må påpekas den synnerligen stora fördel *landstormsorganisationen* skulle draga genom att erhålla befäl, som i yngre år fått en, om ock knapphändig, befälsutbildning, i stället för att landstormsbefälet nu hufvudsakligen utgöres af civila personer af för befäls utöfvande lämpliga lefnadsyrken, men utan någon som helst befälsutbildning.

Då endast Kungl. Maj:t torde kunna allsidigt bedöma, huru en utsträckt utbildning enligt ofvanstående i detalj lämpligast skulle ordnas, får jag härmed föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t tacktes för Riksdagen förlägga förslag till sådana ändringar i värnpliktslagen, att för värnpliktige, hvilka i statens eller af staten understödda högre elementarläroverk eller därmed jämförliga undervisningsanstalter erhållit viss skolbildning, tjänstgöringstiden utsträcket i syfte att utbilda nämnde värnpliktige till reservbefäl.

Stockholm den 19 januari 1904.

Fr. Ridderbjelke.
